

Directie Constitutionele Zaken
en Wetgeving

Turfmarkt 147
Den Haag
www.rijksoverheid.nl
www.linkedin.com/company/
ministerie-van-bzk

Contactpersoon

cluster gelijke behandeling en
aanpak discriminatie

aanpak-
discriminatie@minbzk.nl

Kenmerk

2022-000555236

Uw kenmerk

Datum 28 november 2022
Betreft Lokale aanpak van discriminatie en racisme

Geacht college van burgemeester en wethouders,

Deze brief gaat over het lokaal antidiscriminatiebeleid en op welke manier gemeenten dit beleid kunnen ontwikkelen en vormgeven. Veel gemeenten zijn daar al mee bezig, maar er zijn ook gemeenten die nog geen antidiscriminatiebeleid hebben. In deze brief informeer ik u over enkele actualiteiten en een aantal handreikingen die ontwikkeld zijn voor gemeenten om met het onderwerp aan de slag te gaan.

Aanleiding

Discriminatie en racisme zijn de afgelopen jaren steeds zichtbaarder thema's geworden in onze samenleving. Het zijn onderwerpen waarover steeds meer mensen zich uitspreken, omdat het hen direct of indirect raakt. Discriminatie manifesteert zich in de directe werk- en leefomgeving van mensen en uit zich op allerlei manieren. Denk aan discriminatie in de woonomgeving, in de zorg, op school, bij stages, bij de sportvereniging, op de werkvloer, bij het uitgaan. Het gaat vaak om pijnlijke situaties, zoals iemand met een geleidehond die wordt geweigerd bij een zwembad, een lesbisch stel dat belaagd wordt op straat of een beveiligder die een jonge man zonder duidelijke reden uit de rij haalt voor een extra controle. Discriminatie belemmert volwaardige deelname aan de samenleving en ook het samenleven met elkaar. Het heeft allerlei ongewenste gevolgen, zoals hogere werkloosheid onder bepaalde bevolkingsgroepen, meer gezondheidsproblemen onder mensen die vaak worden gediscrimineerd of daar bang voor zijn.

Omdat discriminatie zich manifesteert in de directe omgeving van mensen, spelen gemeenten een belangrijke rol in de aanpak ervan. U weet vaak als beste wat er lokaal speelt en wat lokaal de belangrijkste kwesties zijn. In het Nationaal Programma van de Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme heeft de lokale aanpak dan ook een voorname plek gekregen. Op www.np2022.bureauncdr.nl is het Nationaal Programma te vinden. We moeten samen zorgen voor een gerichte aanpak en zorgen dat we discriminatie kunnen voorkomen. Ook moeten inwoners weten waar ze terecht kunnen voor hulp als ze discriminatie ervaren.

Mooie voorbeelden

De aanpak van discriminatie wordt binnen veel gemeenten breed onderschreven, maar er zijn ook gemeenten die geen specifiek antidiscriminatiebeleid hebben. Er zijn veel mooie voorbeelden te vinden van de lokale aanpak van discriminatie, van samenwerking met inwoners en tussen gemeenten. Deze voorbeelden heb ik laten samenbrengen in de handreiking "*Antidiscriminatiebeleid voor gemeenten*". Deze handreiking biedt concrete handvatten om de lokale aanpak van discriminatie te verstevigen en biedt inzicht in de verschillende vormen van discriminatie. Ook bevat het de laatste wijzigingen in de wetgeving en het staat vol met tips, praktische adviezen en geeft praktijkvoorbeelden die u ook in uw eigen gemeente kan toepassen. De handreiking is te vinden op www.discriminatie.nl/gemeenten.

Naast deze algemene handreiking hebben de ministeries van Justitie en Veiligheid, Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een handreiking - "*Geen ruimte voor discriminatie*" - laten opstellen, inclusief infographics. Deze handreiking gaat in op de aanpak van anti-zwartracisme, antisemitisme, anti-moslimracisme, antiziganisme en lhbt+-discriminatie. Ook deze handreiking is te vinden op de website van Discriminatie.nl via www.discriminatie.nl/gemeenten. Ook vindt u op deze website een handreiking over het tegengaan van discriminatie in AI¹-systemen "*non-discrimination by design*".

Kennispunt bij de antidiscriminatievoorzieningen (ADV's)

Op de hierboven genoemde website, van de landelijke branchevereniging van de antidiscriminatievoorzieningen (ADV's), zal mijn ministerie, samen met de ADV's, het Kennisplatform Inclusief Samenleven en de andere ministeries, zorgen voor meer informatie en kennis over de aanpak van discriminatie. Zo ontstaat er voor u een centraal digitaal kennispunt waar u terecht kunt voor tips, interventiemogelijkheden, handreikingen en andere informatie.

Ik heb begrepen dat diverse gemeenten behoefte hebben aan meer ondersteuning bij het vormgeven van het gesprek met inwoners, bedrijven en (maatschappelijke) organisaties over de aanpak van discriminatie en beleidsontwikkeling. Dit digitale kennispunt sluit aan op die behoefte, maar uw lokale ADV kan u daar ook bij helpen. Zij zijn immers lokaal dé instantie² die exclusief bezig is met de aanpak van discriminatie.

De ADV is lokaal dé expert op het gebied van discriminatie. Het is de plek waar uw inwoners terecht kunnen voor hulp en ondersteuning als ze in aanraking komen met discriminatie. ADV's houden ook zicht op incidenten en signalen van discriminatie binnen de gemeente. Ze zijn lokaal (en soms regionaal) vaak de spin in het web tussen instanties die betrokken zijn bij de aanpak van discriminatie,

¹ AI staat voor artificial intelligence; dit betekent kunstmatige intelligentie.

² Iedere gemeente is wettelijk verplicht om een ADV in te richten. Zie artikel 1 van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen: *Het college van burgemeester en wethouders biedt de ingezetenen toegang tot een antidiscriminatievoorziening.*

zoals de partners uit de strafrechtketen, het sociaal domein, maatschappelijke organisaties en uw gemeente. Zowel de landelijke vereniging van ADV's als ik willen de komende tijd deze spin in het web-functie graag samen met u verder versterken. U kunt hier aan bijdragen door uw ADV in een vroeg stadium te betrekken bij het ontwikkelen van een lokale aanpak of lokale initiatieven.

Zichtbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van de ADV's

Ook wil ik benadrukken dat het belangrijk is om met uw ADV het gesprek te voeren over hoe zij samen met u de zichtbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit kunnen blijven verbeteren. Een ADV is voor de uitvoering van de taken, die in de wet zijn opgenomen, afhankelijk van geld van uw gemeente. Vanuit het Rijk zijn daarvoor middelen toegevoegd aan de algemene uitkering van het Gemeentefonds. De ADV's hebben zelf onderzoek laten doen naar de toereikendheid van de middelen die zij van gemeenten ontvangen. Uit dit onderzoek is gebleken dat de ADV's structureel te weinig geld ontvangen voor het uitvoeren van hun taken en dat er grote verschillen tussen gemeenten bestaan in de financiering. De branchevereniging van de ADV's heeft de problematiek rond de financiering al meerdere keren bij mij aangekaart. Om te onderzoeken hoe we dit structureel kunnen oplossen, laat ik momenteel door Berenschot onderzoeken hoe wij het stelsel van ADV's beter kunnen organiseren en financieren en welke taken daarbij horen.

Een dekkend stelsel met gepaste financiering zijn belangrijke onderdelen in de versterking van de spin in het web-functie van ADV's, maar is niet het enige. De ADV's zijn ingericht om mensen met discriminatie-ervaringen bij te staan en meldingen te registreren. Toch maakt lang niet iedereen die discriminatie ervaart daar melding van. Daar laat ik nu ook onderzoek naar doen, met als vraag waarom discriminatie wel of niet wordt gemeld. Uit de voorlopige resultaten blijkt dat de zichtbaarheid en bekendheid van de ADV's daar een rol in speelt. U kunt bijdragen aan het vergroten van die zichtbaarheid, door bijvoorbeeld op uw gemeentelijke website heldere informatie te geven over het lokale meldpunt. Op www.discriminatie.nl/gemeenten staat een voorbeeldtekst die u op uw website kunt plaatsen met informatie over de ADV. Die tekst kunt u aanpassen aan uw lokale situatie.

Aan de slag

Ik realiseer mij dat ik in deze brief veel informatie met u deel, maar ik hoop dat mijn centrale oproep – om samen met uw ADV lokaal antidiscriminatiebeleid te ontwikkelen en vorm te geven – bij u gehoor vindt. Ik zie dat er veel gemeenten zijn die bezig zijn met dit onderwerp en waar een lid van het college van B&W hiervoor verantwoordelijkheid draagt. Ik zie ook dat er gemeenten zijn die hierin nog stappen te zetten hebben. De genoemde handreikingen bieden hopelijk handvatten om met de aanpak van discriminatie aan de slag te gaan. Ik hoop ook dat u van elkaar wilt leren en elkaar wilt inspireren. Discriminatie aanpakken doen we niet alleen, dat doen we samen. Ik wil met u en de relevante organisaties in gesprek om te bekijken hoe we gemeenten kunnen ondersteunen, bijvoorbeeld door het opzetten van een leernetwerk en het uitbouwen van het digitale informatiepunt.

Mocht u nu al behoefte hebben aan meer informatie, dan verwijs ik u graag naar uw lokale antidiscriminatievoorziening. Ook kunt u contact opnemen met ambtenaren van mijn departement via het e-mailadres aanpak-discriminatie@minbzk.nl.

Kenmerk
2022-0000555236

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Hanke Bruins Slot